

JORDI PIGEM

FILÒSOF

Lovelock i la febrada de Gaia

James Lovelock és un personatge controvertit per algunes de les seves opinions, però ningú no li discuteix que és un geni de la química i de les ciències naturals en general. Treballant pel seu compte (tota una proesa en la ciència del segle XX), va inventar l'aparell que va servir per detectar els CFC a l'atmosfera. Després, amb l'ajut de Lynn Margulis va formular el que primer es va anomenar «hipòtesi Gaia» (Gaia era la deessa Terra dels antics grecs) i que ara, després de les evidències acumulades en més d'un quart de segle, es coneix com a teoria Gaia. Aquesta teoria mostra que «la Terra es comporta com si fos viva», és a dir, regula la seva temperatura i la resta de les seves «constants vitals» tal com si fos un organisme vivent.

La comunitat científica sovint ha criticat que Lovelock parli de la Terra com d'un ésser vivent i fins i tot conscient (i amb nom de deessa!).

El químic anglès sovint ha reculat davant d'aquestes crítiques, i ha passat a utilitzar un llenguatge més asèptic, evitant metàfores

i parlant de «geofisiologia» en comptes de Gaia.

Mentre escric això és a punt de sortir a Anglaterra el seu darrer llibre, *The Revenge of Gaia* («La revenja de Gaia»): ja es veu que Lovelock torna a parlar públicament de la Terra com a ésser vivent (fins i tot capaç de revenja, és a dir, tan salvatge com molts humans). El seu diagnòstic sobre la salut de la Terra, però, és més alarmant que mai. En un article publicat a *The Independent* el 16 de gener, Lovelock assenyalava amb contundència que la Terra «és greument malalta» i que aviat agafarà «una febre malalta». I afegia: «En som responsables i en patirem les conseqüències: a mesura que avanci el segle la temperatura augmentarà 8 graus centígrads en les regions temperades i 5 en les tropicals». En aquest tòrrid panorama, Lovelock imagina que «les poques parelles supervivents capaces de reproduir-se estaran a l'Àrtic, on el clima serà encara tolerable».

Cal dir que aquest no és el pronòstic de cap apocalíptic tronat, sinó del científic que possiblement coneix més a fons la dinàmica global de la biosfera. Nascut el 1919,

Lovelock no s'ha retirat mai, i continua estant al dia en tota mena de disciplines relacionades amb l'equilibri de la biosfera. D'altra banda, però, dir que és el científic que millor coneix Gaia tampoc no és

dir massa. Gaia és molt més complexa del que cap raonament humà pugui avui explicar. Intentar controlar les constants vitals de la Terra, ens recorda el mateix Lovelock, és tan impossible com mirar de regular conscientment la temperatura del nostre cos o deixar voluntàriament de respirar. En les coses del cos, el cos en sap molt més que la ment. Tampoc no en sabem gaire del cos de la Terra. És d'esperar que el que no entenem de la dinàmica de la Terra pugui contrarestar els símptomes que sí que hi veiem

—«l'harmonia invisible és més forta que la visible», que deia Heràclit. Si no, imagineu: tanta feina per a un nou Estatut, i en unes poques dècades Catalunya podria ser un desert erm i inhabitable. En

qualsevol cas, heus aquí perquè podria servir el millor finançament de l'Estatut: no per incrementar el creixement i el consum, sinó per afrontar un veritable repte: el decreixement sostenible i la independència del petroli, del carbó i de l'urani (vegeu el n. 15 d'USERDA sobre el decreixement sostenible).

He tractat Lovelock en diverses ocasions i que jo sàpiga (i contra el que han dit molts mitjans de comunicació) mai no s'ha considerat ecologista. Entre les seves propostes de fa temps hi ha l'energia nuclear, que mengem exclusivament productes sintètics fabricats en massa, i que tothom visqui a les ciutats. Ser un geni en qüestions químiques no implica necessàriament ser un geni en qüestions públiques. Però la prognosi que fa Lovelock de la salut del planeta s'hauria de tenir present. I caldria fer el possible per evitar els deliris de la febre global, reconvertint radicalment la nostra economia i el nostre horitzó.

Al capdavant, totes les grans creacions humanes s'aguanten sobre el delicat equilibri que Gaia generosament ens proporciona.

Promovem l'educació mediambiental i milers de nens creixen en alguna cosa més que centímetres

Amb Gas Natural, alguna cosa canvia en la vida de milers de nens. Perquè, gràcies al nostre projecte "El Gas Natural i el medi ambient", les futures generacions aprenen a les escoles que el demà depèn de la cura i la protecció del nostre entorn. Respectar el nostre planeta és molt important i, per això, treballem per tal que el compromís amb el medi ambient creixi a l'interior de molts nens.

gasNatural
Es viure millor

www.gasnatural.com